

smislu sedanjega šol. zakona. Na to je pa dr. Lampe pozabil, da je sedanji šolski zakon proklet od papeža in da so se Slomškarji sami izrekli zoper sedanji šolski zakon. Najbrže je pa hotel dr. Lampe s tem Slomškarje prav grdo potegniti; še bolj nesramen je pa „Slovenec“, ki piše, da so Slomškarji temu — pritrjevali!

„Številu članov ne pripisujem sicer posebne važnosti“, tako je tolažil Lampe Slomškarje zaradi odpadanja in propadanja Slomškarije. No, komur ni to zborovanje in poročilo tajnika, ki je z največjo silo izzvan izjavil, da je Slomškarjev 300, odprlo oči, temu: blagor ubogim na duhu! Prvič presenetljivo pičila udeležba na zborovanju in drugič falsifikacija članov na ta način, da se prišteva pravim članom duhovščina, to mora odpreti še tako topemu Slomškarju oči.

„Nekaj glede regulacije učiteljskih plač“. To je naslov pasusa o reg. učiteljskih plač, ki se mu Lampe skoro letos ni mogel izogniti, če ni hotel razbiti še tega kosa koristolovne družbe, ki je še pod okriljem Slom. Zveze. Koritarji so odpirali svoja usta, da bi jih dr. Lampe zopet nasitil s kako obljubo, a v njih največje začudenje jim topot niti tega ni privoščil. Zabavljanje po zborovanju je bilo splošno!

Kaj je novega pri dr. Lampetovi izjavi o izboljšanju gmotnega stanja učiteljstva? Ničesar — in tudi nihče ne bo trpel kaj novega! Deželni šolski svet je že prej protežiral Slomškarje in je sedaj dr. Lampe le pribil to pristranost javno. Pri podeljevanju podpor je dež. odbor že dosedaj praktical pristrano, da je Slomškarje protežiral in naravnost odrival napredno učiteljstvo in je dr. Lampe sedaj to pribil le še javno. Ves politički boj kot, ki ga izvaja S. L. S. od početka zavlada do danes, je bil že javna tajnost in ga je prvo okusilo napredno učiteljstvo, še preden se ga je upala klerikalna stranka javno proklamirati. Gospoda naj si pa zapomni: Kdor ubija, bo ubit!

300 markiranih članov ima Slom. Zveza, tako je izjavil nje tajnik. Zlagali se niso nič manj nego za polovico, saj nam to izpriča lahko sam ljubljanski škof Jeglič, ki so mu predložili listo vseh Slomškarjev. Polovico izmed vseh je duhovščina, potem so častno zastopane mlajše učiteljice, nato pride za tri desetice koritarjev. Pa če jih je končno 300, mi nimamo ničesar proti temu, naj pa si razprodajo „Ročni zapisnik“ sami med seboj, samo naše člane naj puste po

14. X. 1909.

pri miru in jih naj ne nadlegujejo!

„Predsedniku Jakliču se pa naroča, naj deluje na to, da se bodo plače regulirale v višini dohodkov, ki jih ima uradništvo XI., X., IX. in VIII. činovnega razreda. Jaklič opozarja na izvajanja dr. Lampeja in obljubi, da se bo potegoval za dobro regulacijo“, Slomškarji so Jakliču pri tem pritrjevali, ko se je Jaklič tako grdo iz njih norčeval, saj nam to pričajo dejstva, ko je v deželnem zboru dne

14. X. 1909.

glasoval Jaklič in Ravnika proti regulaciji učiteljskih plač.

„Prosilcem za učiteljske službe!“ Pod tem naslovom prinaša „Slovenski učitelj“ članek, ki ga je „Uč. Tov.“ prinesel že pred desetimi leti. — Tako caplja počasi za nami!

Nadučitelj Fr. Petrič je priporočal strogo kontrolo pri sprejemu v Slomškovo Zvezo na nje občnem klavernem zboru. Koritarjev je pač že preveč, a koritic premalo. Da bi pa Petrič mislil na moralo članov pri sprejemu, tega si niti misliti ne moremo, ker Petrič dobro ve, da ima Slomškova Zveza prostora tudi za moralno propalico, ki ji je denunciacija kolege dejanje kreposti!

Ventilacijo odpirajo! „Slovenski učitelj“ piše v 9. številu sledeče: „Ne bo vse res. Ljudje, ki niso s srcem, z dušo in prepričanjem naši, naj ne silijo v naše vrste, to smo že večkrat odkrito povedali na naših shodih in sestankih. Koristolovci, ki nimajo toliko značajnosti, da bi možko izpričali načela „Sl. Zveze“ tudi pred našimi na-

sprotniki, naj si poiščejo prostora tam, kamor spadajo. To velja nekaterim, ki „Slomškovo Zvezo“ poznajo samo po imenu, ne uvažujejo pa tega, kar Zveza zahteva, zraven pa vso našo družbo pred javnostjo kompromitirajo. — Ne bo pa res, kar trobijo naši škodljivci med svet, kakor da bi bilo v naši Zvezi skoraj polovico nasprotnega mišljenja. Več jih je, ki so bili poprej zapeljani po izvestnih trobentačih Jelenčevega škvarta — kakor sami priznavajo — pa so zdaj odločni pristaši naši i po mišljenju i po življenju. Mnogo je pa tudi takih, ki so v srcu z nami, pa imajo navado, da glasno izražajo nevoljo nad to ali ono osebo, nad tem ali onim ukrepom, osobito nad malobrižnostjo našega zastopstva glede izboljšanja učiteljske mizerije. Ali je to prepovedano? — Dobri stvari se s tem res ne koristi, radi tega pa dotični še niso liberalci. — Sicer bomo pa skrbeli, da nepoklicani ne bodo sprejeti v našo Zvezo. Kdor je pa le po imenu Slomškar, bo pa tudi sčasom nehote prišel na hladno“, — Korita, korita, ker k tej notici ni potreba komentarja!

Vrhnisko-logaška podružnica Slom. Zveze je imela 13. jul. zborovanje, iz katere poročila v „Slov. Učitelju“ posnemamo dobesedno: „K besedi se je oglašil poslanec Ravnika, ki nam je v bodrilnem nagovoru dal tudi zagotovilo (?) — (ta vprašaj je tudi v „Slov. Učit.“ — Op. uredn.) izboljšanja naših plač“. — Brez komentarja!

„Slov. Učitelj“ piše: „O napredku na našem šolskem polju je pisal „Slovenec“: „— nič ne zaostaja. In tudi rešitev izboljšanja plač ni več da...“ (Dajmo se kaj drugega meniti!) — Opombo v oklepaju prideva uredništvo „Slov. Učit.“ samo. Se pač poznajo med seboj!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Kamniško učiteljsko društvo zboruje dne 5. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v šoli v Domžalah. Predava tovariš Zupan iz Dolskega o perutinarstvu.

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo zboruje 5. oktobra 1911. ob 10. uri dop. v Gorici v dvorani „Trgovskega Doma“. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. „Zadružništvo“, predava tov. Fr. Mrmolja.

3. Razgovor o zastopstvu učiteljstva v c. kr. okraj. šolskem svetu. 4. Poročilo o spremembi Zavezinih pravil. 5. Predlogi. K mnogobrojni udeležbi vabi

O d b o r.

Učiteljsko društvo sezanskega šol. okraja zboruje v Nabrežini dne 5. oktobra ob 10^{1/2} uri predp.

Vzpored: 1. Predsednikov nagovor. 2. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 3. Naše gmotno stanje, poroča tovariš Ant. Mervič. 4. Predlogi in nasveti.

Ker bo to zborovanje za nas posebno v sedanjih kritičnih časih velike važnosti, se nadejamo, da se ga udeležijo vsi udje (udinje) brez izjeme.

Na snidenje tedaj v obilnem številu!

O d b o r.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri ima 5. oktobra t. l. ob 10. uri predpoldne v Boljuncu v prostorih „Gospodarskega konsumnega društva“ izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika. 2. Račun prejšnjega upravnega leta. 3. 2. odstavek § 16. dežel. zakona z dne 30. marca 1870, št. 20. 4. § 18. dežel. zakona z dne 30. marca 1870, št. 20. 5. Odstavek f) § 37. dežel. zakona z dne 27. julija 1875, št. 18. 6. Načrt izpremenjenih pravil „Zaveze“. 7. Slučajnosti.

Kdor želi referirati o zgoraj navedenih predmetih, naj vsaj do 3. oktobra t. l. dopošlje svoj referat predsedniku društva.

Posebna vabila se ne pošiljajo. Časi so resni in predmet zborja je važen, zato vabi k polnoštevilni udeležbi

O d b o r.

Srednješolski vestnik.

** Slovenska razreda na goriški gimnaziji. Slovenska prva razreda na goriški gimnaziji sta prenapolnjena. V enem je 82

učencev, v drugem pa 70. Na vsak način je nujno potrebno, da otvorijo še en razred za slovenske učence, sicer ni noben uspeh v šoli mogoč. Temu pa bodo seveda ugovarjali, češ, da primanjkuje učnih prostorov. Zato pa je neizogibno potrebno, da vlada vzame v pretres vprašanje šolskih poslopij v Gorici.

** Realka v Gorici. Še vedno imajo v Gorici popolnoma nemško realko, dasiravno kriče razmere po odpočeli in je tako izzivanje naravnost škandalozno. Najmanj, kar moremo Slovenci zahtevati, je otvoritev slovenskih paralel, toda našega glasu ne marajo slišati merodajni faktorji. Potreba tehnikov-domačinov, tehnikov-Slovenecv raste od dne dne, ker pa je realka čisto nemški zavod, hodi sedaj vse tja, kjer se odpirajo slovenske paralele, v gimnazijo. S tem bi bilo pomagano tudi gimnaziji.

** Kdo bo novi ravnatelj na mariborski gimnaziji? Dosedanji ravnatelj Julij Glowacki je po malodane 40 službenih letih stopil v pokoj. — „Marburger Zeitung“ pravi, da bo njegov naslednik skoraj gotovo profesor Janko Košan, sedaj na I. državni gimnaziji v Gradcu, ki je deloval dolga leta na mariborski gimnaziji kot profesor in si je pridobil vsestransko mnogo simpatij. Odločitev pa še ni padla.

** Srednješolska imenovanja. Kranjski deželni šolski svet je imenoval učitelja petja na višji realki v Verseczu, Jožefa Bervarja, za leto 1911/12 za učitelja petja na I. državni gimnaziji v Ljubljani. — Protiprezbiter Božidar Govedarica je imenoval za ravnatelja teološke učilnice v Reljevu. Gimnazijski profesor Mijo Poljak je imenovan za gimnazijskega ravnatelja v Mostaru, gimnazijski profesor dr. Marko Alaupović pa za ravnatelja na višji gimnaziji v Tuzli. Na goriški gimnaziji so imenovani za suplente Steblovnik, Ravtar, Šorli in Kheil.

Književnost in umetnost.

Drugi zvezek Žirovnikovih narodnih pesem je ravnokar izšel in se ga dobiva v „Učit. tiskarni“. Obsega naslednje pesmi: 1. Ko dan se zaznava. 2. Priroda je spala. 3. Lepa si pomlad zelena. 4. N'coj je en lep večer. 5. Jager gre na jago. 6. Pticek prav majhen je. 7. Pojte, pojte, drobne ptice. 8. Po jezeru. 9. Pobič sem star še-le 18 let. 10. Tam za turškim grčem. 11. Oj ta soldaški boben. 12. Najlepše življenje ima postiljon. 13. Stoji tam gora Limbarska. 14. Stoji učilna zidana. 15. Ropče mlin v dolu nad bistro vodo. 16. Rožice ne bom trgala. 17. Kje so moje rožice. 18. Mati zakliče. 19. Venček na glavi se. 20. Svetlo solnce se je skrilo. Tov. Žirovnik je zbral tudi v tem zvezku bisere narodnih pesem in jih podal šolski mladini. Širite torej te pesemce med narod, da zvone iz tisočernih uladih grl po naši mili slovenski domovini.

Politiški pregled.

* Možitev učiteljic. Krščansko-socialni klub v nižjeavstrijskem dež. zboru je sklenil izpremembo zakona o pravnem razmerju učiteljstva v smislu, da bo učiteljicam na Dunaju dovoljena možitev, dočim bo to učiteljicam na deželi tudi zanaprej prepovedano.

* Nemška krščansko socialna stranka je popolnoma v razpadu. Stranka je opustila strankino tajništvo, ki je razpolagalo z velikim aparatom. Prišlo pa je tudi do razdora v dunajski krščansko-socialni stranki. Nacionalna skupina krščansko-socialne zveze meščanskega kluba se je samostojno konstituirala. Deželni odborik dr. Gessmann je šel na dopust, ki konča šele po deželnozbornem zasedanju. Kakor govore, se bo dr. Gessmann odpovedal deželnemu odborništvu. In ne bo dolgo, ko bodo zapeli: Sic transit gloria mundi...

* Letošnje škofijske konference. „Austria“ poroča, da se bodo vršile letošnje škofijske konference avstrijskega episkopata zadnje dni meseca oktobra v palači dunajskega nadškofa. Med drugim se bo pečala konferenca tudi s premestitvijo praznikov, o katerem predmetu bo glavni poročevalec nadškof dr. Nagel.

* Kongres mest. Dunajski župan dr. Neumayer skliče kongres avstrijskih mest na Dunaj za bodoči mesec. Kongres se sestane dne 17. oktobra. Na kongresu, na katerem so povabljeni vsa mesta avstrijska, ki imajo lasten statut, se bo razpravljalo o draginji živl., o pomanjkanju stanovanj in o ustavitvi novega zakona proti kužnim boleznim.

* O češko-nemški spravi akciji poročajo sledeče: Nemški voditelji so imeli konferenco z najvišjim deželnim maršalom. Nemei smatrajo draginjsko vprašanje, ki je mislijo Čehi sprožiti v deželnozbornem zasedanju, kot precejšnjo oviro in težkočo. Po njihovem mnenju more akcijo proti vladajoči draginji uspešno uvesti edino državni zbor. Nemei pa sumničijo tudi posebno češke agrarce, da hočejo ti s tem pridobiti raznim svojim gospodarskim organizacijam deželne podpore, za kar pa dežela pri teh razmerah nima denarja. Deželni odbor je že izdelal načrt za regulacijo učiteljskih plač. Stroški v prvem letu bodo znašali 15 mil. kron.

Kranjske vesti.

—r— C. kr. okr. šolski nadzornik A. Maier. Da nadzornik Maier izvrstno ureja svoje osebno politiko nad učiteljstvom, tega mu ne more nihče oporekati. Zadnjič je najel enega učitelja, da ga „malo“ zagovarja v „Slovenec“, potem najame enega, da ga zagovarja v „Slov. Učitelju“. No, pri ženskah si išče zaupnic s pohvalnimi dekreti — po katastrofi; naslanja se na trhlo Slomškarijo, ker vlada mu ne daje dovolj garancije in varstva. O pristranosti Maierja niti besede, ker se to dožene s časom in drugače!

—r— Maierjeva učila — izdala „Kattoliška bukvarna“. O kramarskem talentu nadzornika Maierja smo že itak govorili. Njegovo ime je po krivdi in nesreči podrejenega mu učiteljstva zaslovelo med — pedagoškimi pisatelji, a to mu še ni došalo. Zadnje leto so se morale mlajše ljubljanske učiteljice mučiti s sestavo učil po Maierjevemu okusu. Ko je bila stvar sestavljena, je izdal Maier učila pod svojim imenom, in tako se danes nahaja Maier tudi med „iznajditelji“ in gotovo uživa tudi od teh učil svoje procente, kakor od izdajateljstva svojih učnih slik.

—r— Zadnje čase se „Slovenec“ grozno jezi, ker smo konstatirali, da sta stebra Slomškove Zveze dne

14. X. 1909.

v kranjskem deželnem zboru glasovala proti interesom učiteljstva in da vedno zastopata le protiučiteljske interese pri S. L. S. In takih ljudi — kakor sta Jaklič in Ravnika — ima Slomškova Zveza v večini. Fiat!

14. X. 1909.

—r— Iz ljudskošolske službe. Namesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajočega učitelja Henrika Paternosta je imenovana kot suplentka na ljudski šoli v Senožečah učiteljica Angela Sila iz Šmihela. Bivša suplentka na ljudski šoli v Senožečah je imenovana za provizorično učiteljico in voditeljico na enorazrednici v Šmihelu. Provizorična učiteljica Ivana Draksler je imenovana za provizorično učiteljico v Dvoru. Bivša suplentka v St. Rupertu Ida Papula je imenovana za provizorično učiteljico v Kalu in bivša suplentka v Čatežu Marija Strauss za provizorično učiteljico in voditeljico v Zanešku. Namesto učiteljice na dopustu Zofke Suša je imenovana kot suplentka na štirirazrednici na Jesenicah Klodilda Burgerjeva. Za provizorično učiteljico in voditeljico v Telečjem vrhu je imenovana Marija Grobovšek. Za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Borovnici je imenovan Josip Stojkovič. Za provizorično učiteljico na trirazredni ljudski šoli v Brusnicah je imenovana Pavla Zurec, za suplentko na petrazredni dekliški šoli v Kranju pa Olga Šavnik. Namesto učitelja Ivana Petrovičiča je imenovana kot provizorična suplentka na slovenskih dekliških šolah v Ljubljani suplentka Karla Kleč, nadalje volonterka Josipina Švigelj za suplentko na I. mestni deški ljudski šoli in prov. učitelj Ivan Michler za provizoričnega učitelja na I. mestni deški ljudski šoli. Provizorična učiteljica v Zgornjih Sušicah Angela Gradišar je premeščena v Spodnjo Nemško vas. Namesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajočega Josipa Ažmana je imenovana Julijana Rotar kot suplentka na trirazredni ljudski šoli v Besnici. K brezplačni šolski praksi se pripusti Ana Mandelj na ljudski šoli v D. M. v Polju, Josipina Ravnika pa na Viču. C. kr. okr. šol. svet postonjski je imenoval namesto obolele učiteljice Amalije Trampuž izprazneno učiteljsko kandidatino Ivano Zarilj za suplentino na ljudski šoli v Spodnjem Zemonu. C. kr. okr. šol. svet kočevski je imenoval namesto obolele učiteljice Mihaele Novak doseadanjo suplentino v Stari Loki Ano Ganslmaier za suplentino na dekliški ljudski šoli v Kočevju. C. kr. okr. šol. svet ljubljanske okolice je imenoval absolviranega učiteljskega kandidata Viktorja Lahararja za provizoričnega učitelja in voditelja enorazrednice v Notranji Gorici. C. kr. okr. šol. svet kranjski je imenoval bivšo suplentino na ljudski šoli na Dobrovi pri Kropi Marijo Habe za provizorično učiteljico na trirazredni ljudski šoli v Selcih, doseadanjo provizorično učiteljico na trirazrednici v Selcih Terezijo Rant za provizorično učiteljico in voditeljico na enorazredni ljudski šoli v Malenskem vrhu, učit. Marjeto Bortollotti za provizorično učiteljico na štirirazredni ljudski šoli v Šmatnem pri Kranju, provizorično učiteljico Ivano Valencič v Šenturški gori na dvorazrednici v Velesovem, suplentko na deški ljudski šoli v Kranju Marijo Novak za provizorično učiteljico na dvorazredni ljudski šoli v Predvoru, Amalijo Hrovat za provizorično učiteljico na petrazredno deško ljudsko šolo v Škofji Loki, bivšo suplentko Karolino Zupancič za provizorično učiteljico na dvorazrednici v Žabnici, prov. učitelja Leopolda Ažmana za prov. učitelja in vodjo na dvorazrednici v Žabnici, Franciško Urbančič za prov. učit-